

Sygn. akt IV U 983/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Krzywonos
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 r.

sprawy M. B. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu

na skutek odwołania M. B. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 14 czerwca 2017r

znak : (...)

I. oddala odwołanie

II. zasądza od wnioskodawcy M. B. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 180 złotych / słownie : sto osiemdziesiąt / tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 983/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 14 grudnia 2017 r.

Decyzją z dnia 14 czerwca 2017 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, iż M. B. (1) w okresie od 1 sierpnia 2012 r. podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego w oparciu o art. 11 ust. 3 lit a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166 str. 1 z dnia 30 kwietnia 2004 ze zm.). W uzasadnieniu Zakład wskazał, iż 8 marca 2013 roku zostało dla wnioskodawcy ustalone jako właściwe ustawodawstwo polskie od dnia 1 sierpnia 2012 roku w związku z podjęciem przez wnioskodawcę zatrudnienia na terytorium S., u pracodawcy słowackiego, przy jednoczesnym prowadzeniu działalności na terytorium Polski. W dalszej części uzasadnienia organ rentowy wskazywał, iż 11 lipca 2013 r. (...) Oddział w C. wydał dla wnioskodawcy decyzję o niepovstaniu dla niego obowiązkowego ubezpieczenia na wypadek choroby, obowiązkowego ubezpieczenia

emerytalnego i obowiązkowego ubezpieczenia z tytułu bezrobocia, jako pracownika zatrudnionego u pracodawcy słowackiego (...) s.r.o. w okresie od 1 sierpnia 2012 r. Od w/w decyzji (...) Oddział w C. wnioskodawca złożył odwołanie do Sądu w Z., który postępowanie w sprawie umorzył, wobec czego przedmiotowa decyzja uprawomocniła się i weszła w życie w dniu 12 listopada 2014r.

Od powyższej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odwołanie złożył M. B. (1) zaskarżając ją w całości oraz wnosząc o jej uchylenie i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy poprzez stwierdzenie, iż od dnia 1 sierpnia 2012 r. odwołujący podlega ustawodawstwu s. w zakresie ubezpieczeń społecznych i dlatego nie powstaje wobec niego obowiązek odprowadzania składek w Polsce. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca wywodził, iż w postępowaniu przed s. instytucją ubezpieczeń społecznych nadano mu numer ubezpieczenia, a polska instytucja ubezpieczeniowa nie mogła tej okoliczności zignorować, istnienie bowiem tytułu ubezpieczenia społecznego za granicą wyklucza dokonywanie ustaleń przeciwko dowodowi ubezpieczenia społecznego w innym państwie. Zdaniem wnioskodawcy od momentu zawarcia przez niego umowy ze s.pracodawcą pozostaje on poza jurysdykcją polskiego organu rentowego w zakresie ustawodawstwa ubezpieczeniowego i temu organowi nie przysługuje prawo wzywania go, jako zatrudnionego i ubezpieczonego w innym kraju członkowskim do złożenia wyjaśnień ani dokumentów w związku ze złożeniem przez niego wniosku o ustalenie ustawodawstwa właściwego. W dalszej części uzasadnienia wnioskodawca wskazuje, iż faktycznie świadczył pracę na rzecz s. pracodawcy a zatrudnienie to nie nosi cech pracy marginalnej.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. podtrzymując twierdzenia zawarte w zaskarżonej decyzji wnosił o odrzucenie spóźnionego odwołania lub jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. B. (1) od 5 lipca 2005 r. prowadzi w Polsce jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...). W dniu 19 grudnia 2012r. złożył w ZUS O/ R. pismo informujące organ rentowy, że podjął pracę najemną na terenie S. W piśmie tym wniósł o ustalenie ustawodawstwa s. jako właściwego w zakresie ubezpieczeń społecznych. Do wniosku była dołączona pisemna umowa o pracę podpisana przez wnioskodawcę z pracodawcą (...) s.r.o. Praca wnioskodawcy w charakterze promotora usług i produktów świadczonych przez pracodawcę na obszarze całej R. S. polegać miała na kontakcie z potencjalnymi klientami pracodawcy i jego klientami, prezentacji i promocji działalności pracodawcy i jego klientów, zapewnieniu pisemnych źródeł, materiałów i urządzeń technicznych w celu realizacji i przeprowadzania szkoleń internetowych. Kwestie dotyczące wymiaru czasu pracy wnioskodawcy oraz jego wynagrodzenia zostały w umowie częściowo skreślone w taki sposób, iż nie można ich ustalić. Termin rozpoczęcia wykonywania pracy ustalono na 1 sierpnia 2012r. Umowa miała charakter bezterminowy.

Pismem z dnia 5 lutego 2013 roku ZUS wezwał wnioskodawcę do dostarczenia dokumentów pozwalających na prawidłowe określenie ustawodawstwa właściwego w tym informacji dotyczącej częstotliwości wykonywania pracy na terytorium S., wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu oraz innych dokumentów potwierdzających zatrudnienie na terytorium innego Państwa Członkowskiego.

W odpowiedzi na powyższe w dniu 20 lutego 2013r. do akt ZUS wpłynął nadesłany przez M. B. (1) aneks do umowy o pracę wnioskodawcy ustalający od dnia 01.08.2012r. czas pracy wnioskodawcy na 10 godzin miesięcznie. Do pisma załączono również instrukcję wykonywania pracy oraz raporty z wykonanej pracy.

Pismem z daty 8 marca 2013r. ZUS poinformował wnioskodawcę, że w okresie od 01.08.2012r. ustala dla niego tymczasowo ustawodawstwo polskie w zakresie ubezpieczeń społecznych, wskazując przede wszystkim, że jego praca najemna na terenie S.ma charakter marginalny. W tym samym dniu w/w pismo zostało przesłane do (...) instytucji ubezpieczeniowej - S. P..

W dniu 11 lipca 2013r. S. P. w C. wydała decyzję w której zadecydowała, że M. B. (1)nie powstało z dniem 1 sierpnia 2012 r. ubezpieczenie chorobowe, rentowo-emerytalne oraz uprawnienie do zasiłków dla bezrobotnych z tytułu zatrudnienia u pracodawcy (...) s.r.o. Od decyzji tej odwołanie do Sądu Wojewódzkiego w Z. złożył M. B. (1). Sąd ten jednak postępowanie w sprawie umorzył, stąd też zaskarżona decyzja uprawomocniła się i weszła w życie dnia

12 listopada 2014 r. Kserokopie w/w decyzji oraz pism instytucji s.wraz z tłumaczeniami na język polski zalegają w aktach organu rentowego.

Pismem z dnia 25 lipca 2013r. (...) w B. poinformowała ZUS o przeprowadzonych przez tą instytucję kontrolach u pracodawców, którzy zatrudniają osoby o podejrzenie niskich zarobkach i znikomym zobowiązaniem pracy, a których celem było sprawdzenie realnego wykonywania pracy przez ich pracowników na terytorium S. Wskazano m.in., iż w przypadku szeregu pracodawców w tym także (...) s.r.o. stwierdzono, że chodzi o tzw. skrzynkowe firmy i na terenie R. S.nie dochodzi do realnego wykonywania pracy przez ich pracowników a właściwy oddział zakładu ubezpieczeń społecznych wyda postanowienia o braku ubezpieczenia według przepisów s..

W dniu 14 czerwca 2017r. organ rentowy wydał decyzje będącą przedmiotem zaskarżenia.

(dowód – dokumentacja w aktach organu rentowego, dokumentacja w aktach sprawy)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów. Dowody z dokumentów, złożonych w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy nie budziły żadnych wątpliwości co do swej autentyczności i brak było podstaw by kwestionować ich wiarygodność. Sąd miał w tym względzie na uwadze nie tylko fakt, że została ona sporządzona przez uprawnione do tego organy w przewidzianej prawem formie, ale również niekwestionowanie przedmiotowej dokumentacji przez żadną ze stron. Wnioskodawca został prawidłowo wezwany na rozprawę lecz nie stawiał się i nie usprawiedliwił swej nieobecności, zatem Sąd pominął dowód z jego przesłuchania.

Sąd zważył, co następuje:

W okolicznościach niniejszej sprawy z uwagi na fakt prowadzenia przez wnioskodawcę M. B. (1) działalności gospodarczej na terytorium Polski i podpisania umowy o pracę z pracodawcą s. rozważenia wymaga zastosowanie w sprawie przepisów wspólnotowej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – rozporządzenie z Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE Nr L.04.166/1) a także rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 (Dz. Urz. UE Nr L.09.284/1), które powinny być stosowane łącznie.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego należy do kluczowych kwestii związanych z realizacją swobody przemieszczania się w Unii Europejskiej oraz podejmowania aktywności zawodowej. Polska status państwa członkowskiego Unii Europejskiej uzyskała z dniem 1 maja 2004 r. a zatem przepisy rozporządzeń dotyczących koordynacji krajowych systemów zabezpieczenia społecznego stosuje bezpośrednio. Już w preambule rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 wyraźnie zostało stwierdzone, że pracownicy najemni i osoby prowadzące działalność na własny rachunek przemieszczające się we wspólnocie powinny być objęte systemem zabezpieczenia społecznego tylko jednego państwa członkowskiego w celu uniknięcia zbiegu właściwych ustawodawstw i wynikających z tego komplikacji. Dlatego też obowiązująca w tej materii zasada stosowania ustawodawstwa jednego państwa członkowskiego polega na podporządkowaniu ustawodawstwu tylko jednego państwa czyli stosowanie jego postanowień tak jakby zainteresowany realizował swą aktywność zawodową w całości na terytorium tego państwa.

Wnioskodawca domaga się ustalenia wobec niego ustawodawstwa właściwego w związku z działalnością zawodową wykonywaną w dwóch państwach członkowskich Unii Europejskiej w Polsce i S.. W takiej sytuacji zastosowanie znajduje art. 13 rozporządzenia 883/2004 a w szczególności jego ust. 3 stanowiący, że osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną (...). Tak jak wskazano wcześniej osoby te traktowane są, do celów stosowania ustawodawstwa określonego zgodnie z tymi przepisami, tak jak gdyby wykonywały każdą swoją pracę najemną lub pracę na własny rachunek i jakby uzyskiwały cały swój dochód w zainteresowanym Państwie Członkowskim

W tym miejscu wyjaśnienia wymagają pewne definicje określeń wspólnotowych. Praca najemna oznacza formę zatrudnienia. Cechą charakterystyczną stosunku pracy jest to, że przez pewien okres jedna osoba wykonuje świadczenia na rzecz innej osoby pod jej kierownictwem, w zamian za co otrzymuje wynagrodzenie (por. wyroki: z dnia 3 lipca 1986 r. w sprawie 66/85, L.-B., a także z dnia 11 września 2008 r. w sprawie C-228/07, P.). Natomiast pod pojęciem ustawodawstwa należy rozumieć, w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego, przepisy ustawowe, wykonawcze i inne oraz obowiązujące środki wykonawcze odnoszące się do działań systemu zabezpieczenia społecznego, przepisy danego państwa członkowskiego, które tworzą system zabezpieczenia społecznego o charakterze prawa powszechnie obowiązującego w danym państwie. Treść tak określonej normy nie budzi wątpliwości.

Procedura dotycząca stosowania art. 13 czyli poinformowanie przez osobę instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, o wykonywaniu pracy w dwóch państwach, wymaga zastosowania procedury przestrzegającej właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych przewidzianej w art. 16 rozporządzenia wykonawczego nr 987/2009.

Procedura ta przewiduje mianowicie, że po uzyskaniu informacji o wykonywaniu przez daną osobę pracy w dwóch lub więcej państwach członkowskich, wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy i o swoim tymczasowym określeniu instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia, zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Instytucja właściwa państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone jako mające zastosowanie, niezwłocznie informuje o tym zainteresowanego (ust. 5).

Wobec zaistniałego w sprawie stanu faktycznego należy wskazać, że zasadne są wątpliwości czy w niniejszej sprawie w ogóle mamy do czynienia ze zbiegiem przepisów o których mowa we wskazanych wyżej rozporządzeniach. W okolicznościach niniejszej sprawy, wykonywanie przez wnioskodawcę jakichkolwiek czynności wynikających z treści umowy zawartej ze s. pracodawcą budzi wysokie wątpliwości a w szczególności brak jest dowodów na to by była to praca rzeczywista i efektywna. Wnioskodawca nie przedstawił żadnych dokumentów dotyczących rzeczywistego pobytu i pracy w innym kraju. Jeżeli nie ma dowodów na faktyczne wykonywanie pracy to fakt, że doszło do podpisania umowy o pracę sam w sobie nie rodzi tytułu ubezpieczenia społecznego – także na gruncie przepisów dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Za przyjęciem stanowiska, że wnioskodawca rzeczywiście nie wykonywał pracy na terenie innego kraju przemawiają również wyniki przeprowadzonej przez s. instytucję kontroli w firmie (...) s.r.o.. Kontrola ta bowiem ujawniła, że firma (...) s.r.o. s.r.o to w istocie „firma skrzynka”, której celem funkcjonowania wcale nie było oferowanie pracy i zatrudnianie pracowników. Utworzona została po to by zawierać umowy o pracę najemną w innym państwie członkowskim z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą na

terenie Polski w celu unikania opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu działalności, którą wykonują w kraju. Zatrudnione zaś na umowy o pracę osoby realnie pracy nie świadczyły.

Pomijając powyższe należy zauważyć i podkreślić, że organ rentowy wbrew twierdzeniom wnioskodawcy procedował w niniejszej sprawie prawidłowo. Po otrzymaniu wniosku o ustalenie właściwego ustawodawstwa z uwagi na zbieg tytułów ubezpieczenia wnioskodawcy tj. własnej działalności na terenie Polski i pracy najemnej na terenie S., organ mając wątpliwości co do właściwego ustawodawstwa nawiązał kontakt ze s.instytucją zabezpieczenia społecznego. Na skutek powyższego do organu rentowego wpłynęła decyzja S. P. w C. z dnia 11 lipca 2013r. w której zdecydowano, że M. B. (1) nie powstało z dniem 1 sierpnia 2012 r. ubezpieczenie chorobowe, rentowo-emerytalne oraz uprawnienie do zasiłków dla bezrobotnych z tytułu zatrudnienia u pracodawcy (...) s.r.o. Od decyzji tej odwołanie do Sądu Wojewódzkiego w Z. złożył M. B. (1). Sąd ten jednak postępowanie umorzył, stąd też zaskarżona decyzja uprawomocniła się i weszła w życie dnia 12 listopada 2014 r. W sprawie nie znajduje również uzasadnienia argumentacja jakoby polska instytucja inicjowała proces decyzyjny s.instytucji zabezpieczenia społecznego albowiem s. instytucja samodzielnie wydaje orzeczenia czyniąc własne ustalenia faktyczne.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie M. B. (1) od decyzji ZUS z 14 czerwca 2017 r. uznając, że decyzja ta jest prawidłowa i opiera się na obowiązujących przepisach prawa.

Orzeczenie o kosztach w punkcie II sentencji wyroku, znajduje postawę w art. 98 §1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz art. 108 §1 k.p.c. W przedmiotowej sprawie kosztami poniesionymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. były koszty wynagrodzenia reprezentującego go profesjonalnego pełnomocnika, ustalone na podstawie § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804), wynoszące 180 zł.